

ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

1. ΜΕ ΣΥΜΠΛΕΚΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥΣ: καί, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ, οὐ μόνον.... ἀλλά καί

Νέα Ελληνικά: Ο Γιώργος μιλούσε **και** έγραφε ταυτόχρονα.

Αρχαία Ελληνικά: Κῦρος έναυμάχει **καί** ἐνίκησεν. / Κῦρος **οὐ μόνον** έναυμάχει, **ἀλλά καί** ἐνίκησεν.

Νέα Ελληνικά: Ούτε μιλούσε **οὔτε** έγραφε.

Αρχαία Ελληνικά: Οὔτε ἄρχομεν πολέμου **οὔτε** σπονδάς λύομεν.

2. ΜΕ ΑΝΤΙΘΕΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥΣ μέν, δέ, ἀλλά, ὅμως

Νέα Ελληνικά: Πόνεσε, **αλλά** δεν είπε τίποτα.

Αρχαία Ελληνικά: Ἐμάχοντο **ἀλλ'** οὐκ ἐνίκησαν.

3. ΜΕ ΔΙΑΖΕΥΚΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥΣ ἢ, ἤτοι, εἴτε

Νέα Ελληνικά: Όλη την ημέρα **ή** έγραφε **ή** διάβαζε.

Αρχαία Ελληνικά: Ἦ λέγε τι ωφέλιμον **ἢ** σιγὴν ἔχε.

4. ΜΕ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΣΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥΣ ἄρα, οὖν, ὥστε

Νέα Ελληνικά: Όλοι ήρθαν· Τι περιμένουμε **λοιπόν** παιδιά;

Αρχαία Ελληνικά: Ἀπαντες ἦλθον· ἐγὼ **οὖν** φημι (= προτείνω) ἡμᾶς διαβῆναι τόν ποταμόν.

5. ΤΟΝ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ «γάρ»

Αρχαία Ελληνικά: Τά τρόφιμα ἐλάμβανον· ἀνάγκη **γάρ** ἦν.

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

1. ΕΙΔΙΚΕΣ ὅτι, ὥς

Νέα Ελληνικά: Αυτοί λένε **ὅτι** έχουν δίκιο.

Αρχαία Ελληνικά: Οὔτοι ἔλεγον **ὅτι** Κῦρος ἦλθε.

2. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ὅτι, ὥς, διότι, ἐπειδή

Νέα Ελληνικά: Θύμωσε, **επειδή** του μίλησαν άσχημα.

Αρχαία Ελληνικά: Θαυμάζω, **ἐπειδή** οὐδείς ἡμῶν ὀργίζεται.

3. ΤΕΛΙΚΕΣ ἵνα

Νέα Ελληνικά: Ἐτρεχε, για να μη χάσει το τρένο.

Αρχαία Ελληνικά: Τρέφομεν κύνας, ἵνα φυλάττωσι τὰς οἰκίας.

4. ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΕΣ μή, μή οὐ

Νέα Ελληνικά: Φοβάμαι μήπως φύγει τελικά.

Αρχαία Ελληνικά: Φοβοῦμαι μή ἡμαρτήκαμεν (= έχουμε αποτύχει).

5. ΥΠΟΘΕΤΙΚΕΣ εἰ, ἐάν, ἄν

Νέα Ελληνικά: Αν πάτε στο χωριό, θα περάσετε ωραία.

Αρχαία Ελληνικά: Εἰ ἐγὼ μή γινώσκω, ὑμεῖς διδάξατέ με.

6α. ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΕΣ εἰ/ἐάν/ἄν καὶ

Νέα Ελληνικά: Αν και εἶναι φτωχός, ζει ευτυχισμένος.

Αρχαία Ελληνικά: Εἰ καὶ χρημάτων οὐκ εὐποροῦμεν, εὐτυχοῦμεν.

6β. ΠΑΡΑΧΩΡΗΤΙΚΕΣ καὶ εἰ/ἐάν/ἄν

Νέα Ελληνικά: Κι αν ακόμη διαφωνούσα, θα σε υποστήριζα.

Αρχαία Ελληνικά: Καὶ ἄν οἱ πολέμιοι τό ναυτικόν νικῶσιν, κρατήσομεν αὐτῶν.

7. ΧΡΟΝΙΚΕΣ ὅτε, πρίν, ἐπεί, ἕως

Νέα Ελληνικά: Όταν έρθεις, θα τα πούμε!

Αρχαία Ελληνικά: Ότε ἡ ναυμαχία ἐγένετο, ἔτυχε ἐν Ἀθήναις ὦν.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ὥστε

Νέα Ελληνικά: Μιλάει τόσο σιγά, ὥστε μόλις ακούγεται.

Αρχαία Ελληνικά: Καί γάρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστε κρύφα προσῆλθον.

9. ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ τίς, ὅς, ὅστις

Νέα Ελληνικά: Μας ρώτησε ποιοι είμαστε.

Αρχαία Ελληνικά: Ἐρήσομαι (= θα ρωτήσω) τίς ἐστίν ὁ διδάσκαλος.

10. ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ὅς, ὅστις, ὅσος, ὅπου

Νέα Ελληνικά: Ἦρθε αυτός που θα μας δώσει τη λύση.

Αρχαία Ελληνικά: Οὗτος ἐστίν ὅς ἀπέκτεινεν (= σκότωσε) τοὺς στρατηγούς.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Για να κάνω τις σχετικές ασκήσεις, θα πρέπει να ακολουθήσω τα παρακάτω βήματα:

1. Υπογραμμίζω τα ρήματα της περιόδου (περίοδος: το τμήμα του λόγου ανάμεσα σε κεφαλαίο γράμμα και τελεία ή θαυμαστικό ή ερωτηματικό).
2. Κυκλώνω τους συνδέσμους του κειμένου.
3. Αναγνωρίζω το είδος των συνδέσμων· βάζω πάνω από το σύνδεσμο ένα “Π” αν ο σύνδεσμος είναι παρατακτικός και ένα “Υ” αν είναι υποτακτικός.
4. Χωρίζω με μία κάθετη γραμμή τα όρια των προτάσεων της περιόδου. Προσοχή! Ο σύνδεσμος ανήκει πάντοτε στην επόμενη (και όχι στην προηγούμενη) πρόταση.

Ἐμάχοντο ἀλλ' οὐκ ἐνίκησαν.

5. Αναγνωρίζω τα είδη των προτάσεων· βάζω πάνω από την πρόταση ένα “Κ” αν η πρόταση είναι κύρια και ένα “Δ” αν είναι δευτερεύουσα.

6. Πώς ξεχωρίζω εάν μία πρόταση είναι κύρια ή δευτερεύουσα; Είναι πολύ απλό! Θα πρέπει να γνωρίζω ότι:

6.α. Η πρότασή μου είναι δευτερεύουσα, εάν αρχίζει με κάποιο υποτακτικό σύνδεσμο ή με αναφορικό ερωτηματικό στοιχείο. Εάν δεν συμβαίνει αυτό, τότε η πρότασή μου είναι κύρια.

Οὔτοι ἔλεγον ὅτι Κῦρος ἦλθε.

Γιγνώσκουσιν ἅπανθ' ὃ Φίλιππος παρασκευάζεται.

6.β. Οι παρατακτικοί σύνδεσμοι συνδέουν πάντοτε ισοδύναμες προτάσεις (δηλ. κύρια με κύρια ή δευτερεύουσα με δευτερεύουσα). Επομένως, εάν έχω δύο προτάσεις που συνδέονται με κάποιο παρατακτικό σύνδεσμο, ό,τι θα είναι η πρώτη από αυτές (δηλ. κύρια ή δευτερεύουσα), θα είναι και η επόμενη!

Κῦρος ἐναυμάχει καὶ ἐνίκησεν.

Ἀφίκοντο (= ἐφτάσαν) ὅτε νύξ ἐγένετο καὶ πρὶν Κῦρον λαβεῖν τὴν βασιλείαν.

1. Ὅτε ἡ ναυμαχία ἐγένετο, ἔτυχε ἐν Ἀθήναις ὦν.
2. Οὕτως ἰσχυρόν ἡ ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρατεῖ.
3. Πέμπει στρατιώτας, ἵνα βοηθήσωσι τῇ πόλει.
4. Εἰ καλῶς ἔπραξεν, ἐπαινῶ.
5. Λέγουσιν ὅτι Φίλιππος πολιορκεῖ τὰς Ἀθήνας.
6. Τὴν μὲν εἰρήνην διέλυσε, τὸν δὲ πόλεμον ἐποίει.
7. Φοβοῦμαι μὴ κακόν τι πάθω.
8. Εἰ καὶ χρημάτων ἔχομεν, δυστυχοῦμεν.
9. Ἀλέξανδρος ἦγεν ἐπὶ τὸν ποταμόν καὶ κατέλαβε γέφυραν.
10. Ἐπορεύετο ἐφ' ἀμάξης (= πάνω σε άμαξα), ἐπειδὴ ἐτέτρωτο (= εἶχε τραυματιστεῖ).